

EDİTÖRDEN

Değerli Okuyucularımız;

İnsan, düşünen bir varlık. Düşünüyor, konuşuyor. Düşünmek için dil gerekli. Dil, kavramlar bütünü. Her dil belli bir kavramlaştırma gücüne sahiptir. Bu yönü güçlü olan dillerle felsefe yapılabiliyor; bilimde daha kolay mesafe alınıyor. Düşüncenin gün yüzüne çıkması dile bağlı.

Kelimelerin birer patlayıcı madde gibi kullanıldığı bir dönemdeyiz. İçine her cinsten bayılıcı kokunun zerk edildiği, ne anlama geldiği tayin edilemeyen bir sürü “kavram kalıbı”... Sadece “kalıp”; içi, parçacı bohçası gibi, ne ararsan var: herkes kendine göre bir anlam çıkarabiliyor. Oysa kavramlar bulandığı zaman düşünce de bulanır; billurlaşamaz.

Kavramların bulanmasında politik çevrelerin büyük sorumluluğu var. En çok onlar konuşuyorlar ve hep halkın önündeler. Kavramların asıl gücü yerleşik kültürden gelir; bu da “süreklilik” demektir. Yerleşik kültürde karşılığı olmayan kavramlar, ancak, iğreti düşünceleri ifade edebilir. Bizim iğreti düşünceye değil, “felsefi tefekkür”e ihtiyacımız var. Politikacılarımız hangi felsefi kavramlarla konuşuyorlar! Bir politikacı “adalet”, “millet”, “özgürlük”, “hizmet”, “kültür”, “istikrar”, “hukuk”, “kuvvetler ayrılığı”, “yürütme”... kavramlarını kullanırken neyi kastediyor; onları dinleyenler ne anlıyorlar? Eğer söyleyenler başka bir şey kastediyor ve dinleyenler başka bir şey anlıyorlarsa, sıkıntı büyük. “Dilde karşılığı olmayan bir şeyin insan düşüncesinde de yeri yoktur” denilir. Karşılığı varmış gibi görüldüğü hâlde zihinlerde yer etmemiş kavramlar için de durum bundan farklı değildir.

Evet, en büyük problemimiz, “anlamak”; fakat anlatmak da en az anlamak kadar sıkıntılı. Bir kavramın bir yerlerde mevcut olması yetmiyor; söyleyenin de dinleyenin de o kavramın sınırları içinde bulunabilmesi gerekiyor. Bunun temel çaresi, Türkçeyi doğru kullanmak. Humboldt, dili, bir milletin ruhunun dış görünüşü olarak kabul eder. Milletin ruhu “millî kültür” olsa gerektir. O hâlde eğitim sistemimizin merkezine Türkçeyi koymalıyız. Ailelerin yabancı dil merakı ve devletin bu konudaki teşvikine rağmen, “önce Türkçe, sonra yabancı dil” anlayışını yerleştirmeliyiz.

Aile içinde düzgün Türkçe ile konuşulması çok önemlidir. Anne-baba, kardeşler, televizyon... Evet, evimizin fertlerinden biri de –artık- televizyondur! Orada kullanılan dil her geçen gün çok daha fazla önem kazanıyor. Dizilerin, çocuk programlarının, haberlerin, tartışma programlarının, belgesellerin dilinin bilgi ve zevk süzgecinden geçirilmesi şarttır. Telaffuzu bozuk, vurgudan habersiz “sunucu”ların bir şey sunmamaları gerekir! Çünkü birçok insan, evinde sürekli konuşup duran sunucuların telaffuzlarından, vurgularından, yapmacık

mimiklerinden kendini kurtaramıyor; belki özentiyile, belki farkında olmadan taklit ediyor. Aile, çocuğunun geleceğini inşa ederken onun düzgün bir Türkçe ile yetişmesini de hedeflemeli, iyi örnek olmak için de çaba göstermelidir.

Dil bilincinin gelişmesinde çocuk kitaplarının ve çocuk programlarının rolü -hele günümüzde- tartışılmaz; fakat çocuk kitaplarının ve programlarının büyük bir kısmı çeviridir; çoğunun da dili bozuktur. Türkçesi yetersiz olan insanların çevirdiği kitapların ve televizyon programlarının çocukta dil zevki geliştirmesi beklenemez. Ayrıca, çocuk kitaplarının ana dili ile yazılması gerekmiyor mu?

Akademisyenlerin ve her kademedeki öğretmenlerin kitap, makale, bildiri, ders notu gibi çalışmalarının, öncelikle, dil duyarlılığı gerektirdiğini söylemeye gerek bile yoktur. Dergilere gönderilen birçok yazıda dil yanlışlarını düzeltme mecburiyetinde kalan hakemler, bilimsel değerlendirmeye çok az vakit kaldığından yakınıyorlar. Ana dilini doğru kullanamayan bir öğretmenin ya da akademisyenin –hangi daldan olursa olsun- başarılı olması söz konusu olamaz.

Gazeteler (basılı veya internet gazetesi olsun)'in dille ilgili tutumları da pek farklı değildir. Doğru dürüst incelenmeden servis edildiği anlaşılan bir haberden aldığımız şu iki cümleye bakalım: "...da yola hatalı konulan ..."a ait rögar kapağına çarpan otomobil, havaya uçarak hurdaya döndü. Perte ayrılan otomobil sürücüsü ve yanındaki arkadaşı ise yaralandı." "Havaya uçarak hurdaya döndü"de de sıkıntılı ama "Perte ayrılan otomobil sürücüsü..." ifadesi gülünç! Aynı günün haber kaynakları –ki yirmiden fazlasında yer almış- bu haberi bir ilgi hâli eki koyma zahmetine katlanmaksızın yayımlamış / yaymış...

Millete saygının temel şartlarından biri onun diline ve kültürüne saygı göstermek, bu saygının göstergesi de onu doğru ve güzel kullanmaktır.

Türk millî eğitiminin ana meselelerinin başında dil, dilin doğru ve güzel kullanılmasını sağlamak gelmektedir. Her şey burada düğümleniyor çünkü.

***

Dergimiz bu sayıda da -tarih, kültür, günlük hayat, uluslararası siyaset bağlamında- "insan"ı öne çıkarıyor.

Yasemin ASLAN "Türkçe Öğretmeni Adayları Tarafından Okunan Çocuk Kitapları", Oğuzhan KARABURGU "İkinci Yeni Şiiri ve Cahit Zarifoğlu", Zihniye Okray "Reconciliation in Cyprus, does it work?", Sultan OKUMUŞOĞLU ve Haluk AKAR

"Obeziteli Bireylerde Kilo Başarısının Depresyon Yakınlığı ile İlişkisinin Araştırılması", Sultan OKUMUŞOĞLU "The Role of Negative, Saboteur, Dysfunctional Thoughts and Attitudes in Weight Loss Success in Obesity", Ergenekon SAVRUN "1571 Türk Yönetiminden, 1878-1925 İngiliz Taç Kolonisi'ne; Kıbrıs Üzerinde Enosis Faaliyetleri ve İngiliz Stratejisi", Selahattin TOLKUN "Sovyet Dönemi ve Sonrası Özbek Edebiyatında 'Basmacılık' Konusu" başlıklı yazılarıyla katıldılar bize.

Bu sayıda iki adet de tanıtım yazımız var:

M. İlker ÇELİK "Usta, Halil İbrahim (2011), Orta Asya Kur'an Tefsiri", Saffet YILMAZ "Tolkun, Selahattin (2016), Afgan Türkistan Edebiyatından Örnek Bir Şahsiyet: Üstad Metin".

Yeni sayılarda buluşmak dileğiyle...

Prof. Dr. Saadettin Yıldız

EDİTÖR